

El recompte de manifestants, una assignatura pendent

ARNAU INÉS. UNIVERSITAT POMPEU FABRA

Cada cop que hi ha una manifestació, les dades que donen les organitzacions no coincideixen amb les que facilita la policia. En moments com la Diada, saber el nombre de manifestants que hi havia s'ha convertit en un tema controvertit pels mitjans i el ball de xifres és cada cop més exagerat.

La manifestació de la Diada del 2022 va reunir 700.000 persones segons l'ANC i 150.000 segons la Guàrdia Urbana. Llorenç Badiella, director del Servei d'Estadística Aplicada (SEA) de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), afirma que “el ball de xifres és conseqüència d'aplicar criteris esbiai-

xats i sovint interessats, i que siguin sistemàtics indica una manca de voluntat d'oferir resultats objectius”. L'equip del SEA es dedica a l'assessorament d'investigadors en l'àmbit de l'anàlisi de dades i durant 10 anys va fer un recompte metòdic de l'assistència a les manifestacions.

“Hi ha sistemes per fer recompte d'assistents en concentracions i manifestacions molt eficients, però són molt costosos”, afirma Badiella. I afegeix que “existeixen eines per computadora que permeten comptar caps a través d'imatges d'alta resolució”.

Aquesta diferència de resultats representa un problema de rigor periodístic. Els mitjans han de decidir a quines fonts donen veu, quina prioritzen o bé si donen les dues dades al mateix titular. Per exemple, en la darrera Diada, el diari *Ara* recollia que “al final, a la manifestació hi han anat 700.000 persones segons els organitzadors i 150.000 segons la Guàrdia Urbana”. *ElNacional.cat* va optar per un subtítol on només donava veu a les xifres de l'ANC: “La manifestació de l'ANC supera de llarg les xifres de l'any passat i reuneix 700.000 persones en una nova jornada històrica”. No obstant això, al final del primer paràgraf de la notícia indicava també el càlcul policial. Per acabar, *La Vanguardia* plantejava la diferència de càlcul en el mateix titular: “Entre 150.000 i 700.000 persones participen en la manifestació de la Diada”.

Aquesta disparitat en el recompte d'assistència és a causa de la metodologia que fan servir l'ANC i la GUB. Tanmateix, segons confirmen fonts de les dues entitats, el sistema de recompte és gairebé idèntic: calcular la densitat de manifestants per metre quadrat i multiplicar-la per la superfície total ocupada.

LA METODOLOGIA DE LA GUB I LA INVERSEMBLANÇA DE L'ANC

Segons la Guàrdia Urbana, per tal de fer el recompte d'assistents a una manifestació, s'estableixen uns criteris segons la densitat d'ocupació per metre quadrat. Aquesta estimació determina que una densitat d'ocupació baixa varia entre zero i una persona per metre quadrat; una d'alta, entre dues i tres, i una de molt alta, quatre persones.

Mitjançant la informació de base i cartografia de l'Institut Municipal d'Informàtica, el cos policial calcula les zones d'ocupació diferenciant els espais practicables per a les persones. Per determinar la densitat de persones per metre quadrat, la Sala Central de Comandament visualitza els punts del recorregut de la manifestació coberts per les càmeres de control de trànsit i també es fa un seguiment de les imatges que es transmeten en directe des dels helicòpters o des de les unitats mòbils.

Si prenem d'exemple la manifestació de la Diada de l'any passat, aproximadament, des de l'avinguda del Paral·lel amb el carrer de Tamarit fins a la plaça de les Drassanes hi ha una superfície de 33.800 metres quadrats. Per tant, segons la GUB, es va determinar una densitat d'ocupació de 4 persones per metre quadrat en el moment de màxima afluència (150.000 persones en total).

Pel que fa a l'ANC, fonts de l'organització han explicat que calculen la densitat de manifestants per metre quadrat i es multiplica per la superfície total, el mateix sistema que el de la GUB. Si es pren la xifra d'assistència donada per l'ANC (700.000 persones) i es divideix per la superfície total ocupada pels manifestants a l'avinguda del Paral·lel, el re-

A la Diada de l'any passat, l'ANC hi va calcular 700.000 manifestants; la Guàrdia Urbana de Barcelona, 150.000

sultat és d'aproximadament 21 persones per metre quadrat.

Badiella és contundent amb el mètode de recompte emprat per l'ANC i per la GUB: "No és efectiu ni transparent". I hi afegeix que "fer el recompte del nombre de manifestants té un cost, i la pregunta és si és necessari destinar-hi recursos". L'especialista en tractament de dades afirma que, a fi de tenir un recompte d'assistència efectiu, "ha d'haver-hi un treball de camp curós i una bona coordinació". I conclou que "s'haurien de tenir mostres de manera sistemàtica de cadascun dels trams de la manifestació per poder fer un càlcul adient".

UN CÀLCUL ALTERNATIU

Des de fa un parell d'anys, el setmanari *Directa* duu a terme el seu propi sistema de recompte de manifestants per contrastar les dades de la GUB i de l'ANC. A la Diada de l'any passat, van determinar una assistència de 272.000 persones.

**Llorenç Badiella,
director del Servei
d'Estadística
Aplicada de la
UAB: “El mètode de
recompte emprat
per l'ANC i per la
GUB no és efectiu ni
transparent”**

Jesús Rodríguez, el periodista encarregat del recompte, explica que el sistema emprat pel mitjà es basa en el càlcul de la densitat de manifestants per metre quadrat i la superfície ocupada a partir de trams amb periodistes situats en tot el recorregut, tal com proposa el director del Servei d'Estadística Aplicada.

El recorregut de la manifestació de l'última Diada va dividir-se en 14 trams. En el moment de màxima afluència, les 17.50, cada periodista determina la densitat de manifestants. Posteriorment, mitjançant l'eina MapChecking, la *Directa* fa un càlcul de la superfície total i es duu a terme la multiplicació.

Per tant, ara per ara el nombre exacte de persones en una manifestació encara és una incògnita. Les xifres oficials s'han de llegir amb cautela, sent conscients que aquestes no són absolutes. El recompte d'assistència és encara avui dia una mancança a Catalunya amb la qual els mitjans han de conviure.